

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Piața M. Viteazul
(Nagypiactér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

Előfizetési árak:	
BELFÖLDÖN	
1 évre . . .	160 L.
1/2 „ . . .	80 „
1/4 „ . . .	40 „
KÜLFÖLDÖN	
1 évre	
Magyarország P 10.	
Szlovákia . . . Ck 60.	
Ausztria . . . S. 15.	
Jugoszlávia . D. 100.	

ZSIDÓ HETILAP

Dr. Fischer József kamarai képviselő nagyhatású beszéde Nagyváradon.

A nagyváradai Keren Hajjeszod kampány megnyitásként vasárnap délelőtt nagyszabású miting zajlott le a Városháza dísztermében. E miting során Dr. Fischer József az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke hatalmas, több mint egy órányi beszédében vette bonckés alá a mai zsidóság nagy problémáit és éles logikával, az érvek során keresztül mutatott rá arra az egyedüli helyes kivezető útra, amelyet a cionizmus a zsidóságnak kijelöl.

Szerk.

A zsidóság — ugymond — évezredek szétzúrtatásában természetellenes, minden más normális életet élő néppel ellentétes életre volt szorítva. Az üldözöttség és elnyomatás, az állandó hajszoltság erre a népre, amely az emberiségnek az egyisten hitet és a bibliát adta, rákényszerítettek egy testet deformáló abroncsot. Az abroncs olyanná alakította a zsidóságot, amelynek az egyes országokban, amelyen üldözött és kínzó látni akarták. De a zsidó nép hűen megőrizte népi hagyományait, ragaszkodva ősi kultúrájához és vallási tradícióhoz, megvédte lelke épességét és tisztaságát. Ilyen épeltű, de deformált testű állapotban ért bennünket a zsidó történelem egyik legnagyobb jelentőségű eseménye, az emancipáció. Az emancipáció értékét és jelentőségét lekicsinyelni nem lehet és nem szabad. Ha nem is értjük el azt a teljes kulturális, politikai és népi egyenrangúságot, amelyet az emancipáció beígért, a zsidó nép mégis igen sokat köszönhet neki. Csak hogy mi zsidók a szélsőségekre hajló nép vagyunk és az emancipációnál is a végső határig ment el népünk egy nagy része. Sokan úgy értelmezték az emancipációt, hogy az teljes feloldást, elmerülést jelent a gazdanépbe. Ez az asszimilációs törekvés, amely sikerre nem vezetett, egy sajátságos szituációt teremtett. Szerke a világon minden bajnak kutforrásul a zsidót tekintik. A szociálisták és kommunisták a zsidó kapitalizmusban látják a munkásság szociális haladásának akadályait. A kapitalisták a szocializmust és a kommunizmust a zsidók bűnéről rojják fel. Ennek oka a zsidó gyökkértelenség, a hontalanság. Más népek is élnek diaszporában, de mégis egyenrangúak a népek családjában. Ezt a tarthatatlan állapotot akarja megszüntetni a cionizmus. Vissza akarja vezetni a népet a zsidósághoz. Zsidó kultúrával akarja azt telíteni, a normális testnek normális lelket akar adni. Mert ma a zsidó nép élettelen szétszórt csontokból áll. A zsidó reneszánsz ezeket a szétszórt élettelen csontokat összeakarja gyűjteni, hussal bevonni és új életet lehelni beléjük. Ez a cionizmus, ez a zsidó nemzeti mozgalom lényege.

Ehhez a megújodáshoz, a romboló gyökkértelenség megszüntetéséhez nem elég a testi és lelki átforgalmazás. *Othonra*, egy kicsiny kis földdarabra van szüksége a zsidó népnek, amelyet magáénak vallhat, ahonnan a zsidó szellem géniusza, mintegy fókuszából ismét kisugározhatik a diaszpóra minden zugába. Ezért tartja szónok a zsidó történelem egy másik legfontosabb eseményének a Balfour deklarációt. Ez egy magna charta, amely elismeri a zsidó nép történelmi jogát ősei földjére és nemzetközileg garantálja ennek az otthonnak a létesítését. Sajnos, a zsidóság nagy része nem értette meg a Balfour deklaráció történelmi nagy jelentőségét. Csak egy kis töredéke a népeknek, a *Cionista Világszervezet* nyújtotta ki utána kezét. A zsidó nép nagy többsége, különösen a gazdagok tétlenül nézték, miként épít, alkot, csekély anyagi eszközeivel nagyszerűbbnél nagyszerűbb alkotásokat az Erecben a *Cionista Szervezet*. Tíz év alatt százezer chaluc, a kolóniák egész sora és a produktív munka számos más eredményei ejtették bámulatba a kulturvilágot. És tíz év múltán végre ráeszmélt az egész zsidóság arra, hogy mit jelent számára a Balfour deklaráció, a Zsidó Nemzeti Otthon felépítése. Tíz év után, 1929 augusztus hó 7-én lépett csak igazán életbe a *Balfour deklaráció*. A Jewish Agency alakuló konferen-

ciáján összefogott az egész világ zsidósága, pártárnyalatra való tekintet nélkül, hogy ősei honát felépítse. Idézi, a közben elhunyt Louis Marshallnak az amerikai nemcionista zsidóság vezérének, a konferencián mondott szavait, mely szerint *Palesztinát fel akarjuk és fel fogjuk építeni*.

A Jewish Agency országépítőmunkájának pénzügyi instrumentuma a Keren Hajjeszod, amellyel az épülő ország budgetjét fedezik. Nem akar a Keren Hajjeszod munkájáról beszélni, hiszen az ma már minden zsidó előtt ismeretes. De rá akar mutatni arra az erkölcsi erőre, amely benne rejlik. A Keren Hajjeszod, amelynek nem állanak rendelkezésére kényszerítő eszközök, fegyveres hatalom és adóvégrehajító, fennállásának néhány éve alatt, főleg a nép fiilléreiből hatalmas összegeket gyűjtött össze. Ha összehasonlítjuk ezt más népek teljesítményeivel, tisztelettel kell meghajolunk az annyit ócsárított kalmár-nép előtt. Emlékeztet arra, hogy amikor a francia frank veszélyben forgott, az egész francia sajtó, a hivatalos apparátus minden hatalmi faktora összefogott, hogy a francia néptől egy frankot megmentő alapot gyűjtsön össze. És mi volt az eredmény, a hatalmas francia nemzet alig néhány millió frankot adott erre a célra. Mi ennek az oka és miben rejlik a Keren Hajjeszod eredményeinek a titka. A franciák a frank, a pénz megmentése érdekében fordultak a néphez, de annak is csak gazdag rétegéhez. Ez eredményezte a kudarcot. Mi a pénzt a zsidó néptől nem a pénzért, hanem a zsidó lélek megmentéséért kérjük. Kérünk nemcsak a gazdagoktól, hanem házról-házra, ajtóról-ajtóra járva felkeresünk minden zsidót és az egyszerű zsidó szív megnyílik

előttünk és meghozza a nagy célért áldozatát. Ez a Keren Hajjeszod nagy etikai morális jelentősége.

Érdemes — mondja a szónok — áttanulmányozni a zsidó országépítés költségvetését és összehasonlítani más országok budgetjével. Ebben a költségvetésben nincsenek hadügyi tételek, nincsen fegyverkezésre szánt összeg. Kultúra, egészségügy, vallási intézmények és egész sora a produktív célokat szolgáló tételeknek alkotják a zsidó otthon budgetjét. Valami egész ujszerű, minden más népnél ismeretlen ennek a budgetnek az összeállítás. Ez az erkölcsi erő, amely feljogosít bennünket, hogy a zsidó néptől áldozatokat kérjünk ezen budget tételeinek fedezésére.

Foglalkozik a szónok befejezésül az arab kérdéssel és a múlt év augusztusában lezajlott szomorú eseményekkel. Amidőn egyrészt megállapítja, hogy a zsidók az arab néppel békés egyetértésben akarnak élni, kijelenti, hogy bennünket semmiféle támadások, semilyen nehézségek kitűzött célunk felé való törekvésünkben eltéríteni nem fognak. Bizik az angol kormányban, hogy az teljesíteni fogja a mandátumban vállalt köteleességét. Mert Palesztina felépítése ma már nemcsak a zsidók, hanem az egész művelt emberiség ügye. De ha elvárjuk a mandatárius hatalomtól, hogy teljesítse köteleességét, akkor nekünk is ugyanezt kell tennünk. Anglia nem vállalkozott arra, hogy felépíti számunkra a nemzeti otthont, hogy kitelepíti a bevándorókat. Ezt a munkát a zsidó népnek kell elvégeznie. És ezért a mi válaszuk a *fokozottabb áldozatkészség* lehet. Minden megölt chalucért újabb tíz chaluc, és minden feldult kolóniáért újabb tíz kolónia.

A magasszárnyalású beszédet dr. Fischer József e szavakkal fejezte be: *Egy a mi Istenünk, egy a mi akaratunk és egy a mi ideálunk: Erec Jiszlrael.*

Az Aguda álláspontja a palesztinai kérdésben.

Zürich, január 31. A Jüdische Presszentrale öt kérdést intézett dr. Pinkas Kohn-hoz, az Aguda politikai executívájának vezetőjéhez. Ez az öt kérdés a következő volt:

1. Miképen mozdítja elő az Aguda a Balfour deklaráció megvalósítását?
2. Milyen álláspontot helyezkedik a zsidó-arab konfliktus kérdésében?
3. Mi a véleménye a Szentfal kérdéseiben?
4. Mi az álláspontja a „brit salom“ vékepolitikájával szemben?
5. Gondol-e az Aguda e pillanatban a Jewish Agency-vel és a Cionista Világszervezettel való együttműködésre?

Ezekre a kérdésekre dr. Kohn, a következő érdekes választ adta:

Mindenekelőtt meg kell mondanunk, hogy az Aguda lehetőleg figyelembe veszi a történelmi folytonosságot. A háborus intézkedésekben, majd a megkötött szerződéseket ezt a folytonosságot nem vették tekintetbe. A világbékéről alkotott fogalmunk, ami alatt mi egyszerűen a „messiás idők“ értjük, megszakítja ezt a kontinuitást, épp ezért csak csuda árán érhetjük el, másszóval a gondviselés rendkívüli beavatkozása útján. Ezt a Balfour-deklaráció, amely elsősorban és mindenekfelett háborus intézkedés volt — nem látta meg. De miután a történelem normális futásában ez a kontinuitás érvényesülni akar, a mandatárius hatalomnak a priori nehézségei támadtak, amelyekről ebben az összefüggésben nem kell beszélni.

Amit, ma általában fikciónak fogadnak el: a történelmi kontinuitást emberakarattal megszakító zsidó állam eszméjét az Aguda eleve elutasította. Az Aguda a Balfour-deklarációban minden politikai aspirációtól elkülönülve — annak a lehetőségét látja, hogy a Szentföldön szent életet lehessen élni, a „micvásv jisiv háárec“ parancsát teljesíteni, egy olyan életet, amely a földbe és annak igényeibe

gyökerezik, de mégis az örökkévalóság pillanattal terjeszti maga köré.

Ehez azonban — szükség van a történelmi feltételekkel igazságosan számoló békés viszonyra az arabokkal, ami a régi jisivban, amely a történelmi feltételeknek megfelelő mindennapi életi céljainak eleget tett — a legteljesebben meg is volt.

Sajnos, Palesztina klasszikus földje lett az orientalizálódás és az európaizálódás közötti konfliktusoknak. Az arabok a zsidókban az európaizálódás heroldjait látják és ez ellen védekeznek. Hogy ügyes fezőrök ezt a tragikus ellentétet durva, demagógikus harci eszközzé tették: ez a palesztinai események szignaturája. Ha a Brit-Salomnak sikerülne-e differenciák gyökereit kitépni — ugy ez csodálatos mű lenne.

A következő — ez az Aguda programja, — egy új white paper, a Balfour-deklaráció új értelmezése lenne, talán Achád Háám felfogásában — Palesztina, mint a zsidó kultúra otthona, — amint Achád Háám hirdette, — Palesztina, mint a zsidó vallási kultúra otthona, — mint az Aguda nevezi. Ez lenne a helyes vonal Anglia politikai igényei, az arabok megbékéltetése és a zsidók szükségességük között. Talán helyén való lenne, hogy az összes érdekelt faktorok ezt a kérdést sub specie aeternitatis közösen megtárgyalják. És ezzel megadtam a negyedik kérdésre is a választ. A nagy érdek minden organizáción túl megtenné a maga nagy hatását. Szándékosan nem beszéltek a Jewish Agency tendenciájáról, amely elsősorban gazdasági szempontok szerint orientálódik. Csak az világos, hogy a tárgyszerűség-örület gonosz álmából felébredve, a zsidó közösség belátja, amit a pillanat követel. Az Aguda átadta az Agencynak a második Kenesszió Gedauló határozatait. Ha adva van az akarat ehhez az utóhoz, ugy ez — ut!

— Ami a Szentfalat illeti, az Aguda álláspontja ismeri, Mindent visszautasít, ami ebből po-

litikai kérdést csinál: amire nekünk szükségünk van, az álmadozás és az imádkozás ezen a helyen, amit az a szent nevetés követ, amelyre Rabbi Akiba faldt, amikor a Szent helyeket elhagyatottságukban meglátta. Többre nem.

Eddig az érdekes nyilatkozat, amely egyetlen kérdésre nem ad választ, — mert nem is adhat: mit tett az Aguda Erec-Jisráel megvalósulásáért. Szavakkal építeni ugyanis — még a Szentföldön sem lehet.

Egy fölösleges cáfolat.

A Kolozsváron megjelenő „Kol machsike hadas” című lap egészen ferde beállítású cikkekében foglalkozik lapunkkal. Azt akarja a lap olvasóival elhitetni, hogy a dési gyűlésről „rettenetes hazugságokat” irtunk. Természetesen megelégszik ezen sovány, labilis, általános megállapítással, de elfelejti állításaink bármelyikének hazug voltát kimutatni. Mi például ezt szigorubban vesszük. Érezzük, hogy a zsidó közvéleménynek, melynek önzetlenül szegődünk szolgálatába, tartozunk a legeminensebb objektivitással. Éppen legutóbb cáfoltunk egyes cikkeket, melyek lapársunk szája ize szerint voltak megírva, de ugyanakkor kimutattuk a cikkekben lanszirozott állítások valótlanosságát. Ezen két tényt állítjuk szembe egymással. Ezek önmagukért beszélnek. Kommentár fölösleges. — Azt mondja még lapársunk, hogy Bánffihunyadon aszerolni akarták lapunkat. Erről tényleg szó volt. A margittai főrabbi tett is ilyen indítványt. De a tordai főrabbi ezt azon érveléssel ellenezte, hogy az iszur nem használ és felhozta egyik állítólag ugyancsak tilalom alá venni akart lapársunk azon állítólagos ajánlatát, hogy hajlandó az „aszerolását” egy nagyobb összeget áldozni, mert sikeres reklámot látna benne. Mi természetesen nem hisszük, hogy ezen ajánlat tényleg így szólt volna. De mindenesetre jellemző viszonyainkra. Tény az, hogy a bánffihunyadi konferencia nem fogadta el a margittai főrabbi indítványát.

Egyet azonban egyszer s mindenkorra le kell szögeznünk. Lapunk az igazi, a hamisítatlan és hagyományhű ortodoxia szolgálatában áll. Bármit mond is kolozsvári lapársunk, vagy bármit mondanak is egyéb lapok, nem mondunk le az ortodoxia önzetlen szolgálatáról. Mert az igazi ortodox életmód és fel-fogás össze van nőve minden idegszálunkkal. Mi az ortodoxia megerősödését, purifikációját akarjuk.

Minden sorunkat áthéviti az ortodoxia szeretete. De épen ezen igazán ideális orthodox felfogásunk folytán nem akarunk bölintő Bálintok lenni, föltétlenül és kritika nélkül mindenre. Mi nem akarunk tekintély rombolók lenni. Legnagyobb tisztelettel viseltetünk főrabbijaink iránt. De ezen tiszteletünk nem tilthatja meg nekünk, hogy egyes, a hamisítatlan ortodoxiát fenyegető hibákra és visszasságokra rámutassunk. A legnagyobb tisztelettel viseltetünk a besztercei főrabbi személye iránt, ki imponáló tudása révén disze, büszkesége a tudásban nem szükkölködő erdélyi rabbikarnak. De minden személyes szimpátiánk dacára jobban szeretjük az ortodoxiát mint egyes személyeket. Ha az iroda elnöke a hitközségek érdekében jogja szép tehetségét kifejtteni, mi leszünk legékesebb szülő támogatói. De a kritika jogáról nem mondunk le sem lapársunk, sem lapársai kedvéért. Rabbi Chájim Szófer 5731 pesti főrabbi (Reich Koppel 5731 elődje) a „Machne Chájim” szerzője, a magyarországi központi irodát és annak akkori elnökét, Reich Ignácot z. c. l. majdnem minden templomi beszédében támadta. Kritikáját felvitte a templom szószékére és amint később kiderült, ezen kritika nagyon üdvös volt az ortodoxiára nézve. A kritikát nem elnémitani kell, hanem minél kevesebb okot adjunk a kritikára. Lapunk olvasó tábora napról-napra gyarapszik és különösen az ortodoxia köréből. Legszebb elismerése szókimondó, becsületes, hamisítatlan ortodox álláspontunknak. Ezt egyszer mindenkorra le kellett szögeznünk, mert az ilyen és hasonló kifakadásokra igazságunk tudatában és olvasótáborunk szeretete birtokában nem fogunk többet válaszolni.

Dr. Fischer Józsefről.

Aktuális portré.

Hiába vitatkozunk azon, hogy a történelmi szükségszerűség termeli ki a megfelelő egyéniségeket, vagy a kiváló egyének nyomják rá lényük bélyegét a lezajló eseményekre.

A háboru utáni időszak Erdélyben szükségszerűen, a zsidó kisebbségi érzés nagyfokú térhódítását eredményezték, a cionizmus mértéktelen lépésekkel terjedt szét az ittélő háromszáz ezernyi szerzetesortán élő zsidó között. De kétségtelen, hogyha az a néhány kiváló egyéniség nem állott volna az élén és nem lenne ott ma is, akkor sulyban, tekintélyben és a végrehajtott cselekedetekben nem tartana ma ott a cionizmus és nem állana a szervezetség mai fokán a zsidó kisebbségi ideológia. És ahogy megjelenésében is fejtel kimagaslík a többiek közül Dr. Fischer József, úgy valóban ő a feje és lelke, a mi mozgalmunknak.

Dr. Fischer Józsefet nem öncél és nem a kARRIER gondolata vezette a zsidó népi mozgalom felé. Szent meggyőződés ragadta a cionista táborba, dacára annak, hogy nem gyermekkorától kezdve élt ebben az ideológiában. De közkatónából legendás gyorsasággal avanszált vezérré! Akik körülvették, érezték, hogy jogosan megilleti őt a vezéri polc, mert meggyőződéses, lelkes hIVE, az eszmének, „a mi nagyszerű eszménknék”.

Dr. Fischer József tiz esztendeje harcol, csodálatos lelkeséggel, idegeit, idejét, energiáját, pénzét nem kímélve, a mozgalom élén. Nála az elnöki cím nem dekórum, S aki ismeri a mozgalom inter-nebb ügyeit, az látja, hogy nemcsak díszes ünnepeken elnököl, ahogy általában az elnökök szokták, az látja, hogy mindig ott van, a Szövetség legdetallabb ügyétől kezdve, a parlamenti törvény-előkészítésig és debattáig, mindenütt az élén. S nem másért, mint a munkáért magáért. A zsidó nép iránti hallatlan szeretet érzik ki minden lépéséből, minden ténykedéséből.

A parlamenti képviselőség nem honorációjá addigi munkájának, a díszes pozíció csak munkáját sokszorozta meg, csak napi munkaidejét toltá ki a maximumig.

A legutóbbi konferencián egyik elvtársunk azt ajánlotta, hogy választassék ketté a belpolitika a cionista munkától. Mert hiszen egyszerre kétfelé alig lehet dolgozni. Nos hát, aki meghallgatta Dr. Fischer József kamarai képviselők vasárnapi beszédét a nagyváradi várósháza dísztermében, az kétségkívül konstátálja, hogy emberfeletti az, amit elnökünk produkál s benne összpontosul az a képesség, ami másnál a lehetetlenséggel határos.

Tegnap még lenn Bukarestben többórás beszédben száll sikra a zsidó érdekekért és a gazda-

ságilag elnyomott osztályok érdekében, majd lenn Zürichben dolgozik a világ kongresszuson és a Jewish Agency megalakulásánál, majd Szigeten kerületében és minden egyes zsidó buját-baját halgatja meg, majd a kolozsvári országos konferencia huszórás gyűlésein és bizottságaiban beszél, referátumokat ír, dolgozik. Ezenfelül ügyvédi irodája is van, mert kenyeret is kell keresnie családjáért, de ráér arra is, hogy hetenkint a Kisintézöbizottság üléseit személyesen vezesse. S ez még mind nem elég. Közben még a cluji nagy és tekintélyes kongresszus hitközség elnöki székét is betölti, ott is dolgozik és mikor lejön a Keren Hajeszod delegáció propaganda utra, akkor arra is ráér, hogy bevezesse kampányt Nagyváradon és még számos erdélyi városban.

Aki hallotta mesterien felépített beszédét nagyváradi várósházán, aki hallotta azt a mélyreható cionista iskolázottságot és kijegecesedet kristálytisza nézőpontot, mely beszédében megnyilvánult az csak csodálattal adózhat, ennyi energia, munkaszeretet és kitartás láttára. Ennyi munkabírás, fáradságtalanság, csak oly egyéniségeknél nyilvánulhat meg, kiket egy eszme hajt és az aziránti nagy szeretete, sőt szerelmes odaadása, mely egész életét betölti.

Az a mozgalom, melynek ilyen vezérei vannak mint Dr. Fischer József, nyugodt lehet jövőjét illetőleg. Ha a közkatónákban is ennyi energia és odaadás volna, s reméljük, hogy van és lesz, akkor az erdélyi cionizmust „még a pokol kapui sem fogják megdönteni soha!”.

Leitner Zoltán

Az ural közönség figyelmébe!
HACKMAYER URI SZABÓ üzletét
áthelyezte Bémer-tér 2 alá.
Apolló mozgó mellett.

Szenzációs **olesó** áron legelőkétebb **rádiókészülékek,**
alkatrészek és akkumulatortöltés
Lej 15, — 25, — 35 árban
RAJZ ANTAL és Fia Str. Alex. (Teleki-u. 2.)
Telefon: 512.

PHÖNIX

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG — WIEN

Alapított 1882. évben.

Romániai igazgatóság: BUCURESTI, BULEV. ELISABETA No. 10
Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: **CLUJ, STR. NICOLAE IORGA 16.**

Vezérképviseletek: Arad, Braşov, Cluj, Cernăuţi, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmar, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara

Biztosítási állomány 1929 június hó végén: kb. 50 milliárd lej.
Biztonsági alapok 1928. év végén 5.7 „ „
Dij- és kamatbevételek 1928. évben 2.3 „ „

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz Törökország.

A Phönix

az egyedüli társaság, amely a K. K. L. jeruzsálemi főirodájával az egész világra kiterjedő hatállyal kedvezményes szerződéses viszonyban van.

„STEAUA ROMÂNIEI”

Román Biztosító Társaság (a Phönix koncernjében). Bucureşti, Bulev. Elisabeta 10. sz.

Erdélyrészi fiókigazgatóság: B R A S O V, Kapu-uca 65. szám.

Tűz-, üveg-, betörés-, jég-, baleset-, szavatossági-, automobil-, géptörés-, szállítmány-, és népbiztosítások.

Képviseletek az egész országban.

Acéllemez üzlet **REDŐNYÖKET**

Esslingeni ablak készítő és szállító! a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb árban készítünk és szállítunk!
ARAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.
Halász Testvérek Redőny és lakatosárnygár
Oradea, Str. Cogălniceanu 16.
Telefon: 364.

WEISZ E. ZSIGMOND férfiszabó üzletét
Bákóczy-ut 6 sz. alá Orsolya zárda épületbe helyezte át. Apolló drogériával szemben.
A legnagyobb divatirreklációk elsőrangú kiállítására Angol és Skót szövetségben. — Aki szöpen s jól akar öltözködni, minden igényét olosón ki-elégítheti e cégnél.
WEISZ E. ZSIGMOND
Oradea, Bulv. Rog. Ferdinand 6.

HIREK.

Felelős szerkesztő: WASSERSTROM SANDOR.

A "Népünk" cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Sevát 9, február 7.

Szombat: Sevát 10 február 8.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 5.20

gyertyagyújtás 5.25

Istentisztelet kezdete 5.35

Szombat kimenetele 6.35

— **Rothbart Jakabot választották a tomesvári józsefvárosi orth. zsidó hitközség elnökévé.** Az elmúlt vasárnap délelőtt tartotta meg a tomesvári Józsefvárosi orth. zsidó hitközség rendkívüli tisztújító gyűlését. Mint ismeretes ugyanis, hetekkel ezelőtt Rothbart Jakab, az iskola koncentráls politikájával váratlanul kisebbségben maradt, minek következtében lemondott az elnöki tisztségéről. Ungvári József, előljárásági tag egybehívására az elmúlt vasárnap döntött újból a hitközség, hogy kit akar látni az új előljáráság élén. Az utolsó pillanatig csupán egy listáról tudtak a hitközségi tagok és ez a lista az úgynevezett Rothbart-liszta volt. Egész váratlanul vasárnap reggel két hitközségi tag egy újabb listát nyújtott be, amelyen elnöki tisztségre Kubicek Oszkár bankigazgató volt jelölve. Az adott helyzetre való tekintettel a cionisták és a Rothbart szűkebb környezete, sőt maga Rothbart is teljesen távol tartották magukat az egész nap folyamán a választások helyszínéről. A választások tehát ilyen körülmények között gyenge érdeklődés mellett zajlottak le. Ennek dacára este az összeszámlálásnál kiderült, hogy 57 szavazattal 3 ellenében Rothbart Jakabot, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség társelnökét választották meg újonnan elnökévé. Rothbart Jakabnak elnökké történt ismételt megválasztása által egy régi, kipróbált érdemekben gazdag és a hitközségi életnek egy nélkülözhetetlen vezetője nyert újabb elismerést.

— **Kezdetét vette a nagyváradi Keren Hajjeszod kampány.** Folyó hó 2-án kezdődött meg az idejvárad Keren Hajjeszod kampány. Ennek bevezetése képen vasárnap délelőtt nagy Keren Hajjeszod miting volt a Városháza disztermében. A zsufolásig megtelt teremben Dr. Bárdos Imre, a váradi Keren Hajjeszod bizottság elnöke nyitotta meg a gyűlést és köszöntötte Dr. Fischer Józsefet, valamint a delegáció tagjait, Dr. Otto Abeleszt, Dr. Rachel Klompust és Dr. Szönyi Gézá. Az elnök megnyitó szavai után Dr. Szönyi Géza intézett lelkes hangú felhívást Nagyvárad zsidóságához. Rámutatott a Keren Hajjeszod fontosságára és a zsidóság kötelességeire Erec Izráellel szemben. Utána Dr. Otto Abeles tartott érdekesítő és költői szárnyalású előadást, amelynek végeztével a közönség szünni nem akaró tapssal honorálta a szónokot. Majd Dr. Rachel Klompus a váradi zsidó asszonyokhoz intézett lelkesítő és szívhez szóló szavakat. Munkára és a zsidó nemzeti mozgalomba való bekapcsolódásra hívta fel őket. A tapssal fogadott beszéd után Dr. Fischer József tartotta meg hatalmas beszédét. (A beszédet mai számunk vezércikkében közöljük) Dr. Fischer József mély hatást kiváltó előadása után Dr. Bárdos Imre köszöntö meg a megjelent vendégek értékes előadásait és ígéretet tett a váradi zsidóság nevében, hogy tettel, áldozattal és munkával teljesíteni fogja kötelességét. A miting a hatikón hangjaival ért véget. Az itt időző delegáció hétfőn már munkához látott és az első nap eredménye ismét csak a váradi zsidó szív és áldozatkészség mellett tett tanubizonyoságot.

— **Egy löcsei cionista leány lett az első építésmérnök Csehszlovákiában.** Prágából jelentik: Klein Katica, Klein Gyula löcsei statusquou rabbi-helyettes leánya a prágai német technikán építésmérnöki diplomát szerzett. Klein Katica egy ismert rabbi-család sarja. Mindenesetre örömmel állapítjuk meg, hogy Csehszlovákia első építésmérnököt a cionista mozgalom egyik lelkes tagjának vallhatjuk és ami több, a tanulmányai egész ideje alatt hűségesen betartotta az összes zsidó vallási előírásokat, így például a szombatot és az étkezési tilalmakat a legsúlyosabb áldozatok árán is.

— **Ókori leletek Jeruzsálemben.** Jeruzsálemből érkezett jelentés szerint, a héber egyetem közelében végzett földmunkák alkalmával földcsuszamlás történt. Az ilymódon támadt üregben szarkófagra akadtak, mely a szakértők véleménye szerint Heródesz idejéből való. Koponyákat is találtak, amelyek Jeruzsálem pusztulása idejéből származnak.

— **Zsidó miniszterek a csehszlovák kormányban.** Az új csehszlovák kormányban két zsidó miniszter van és pedig dr. Meisner igazságügyminiszter és dr. Cseh népjóléti miniszter. Mindkettő a szociáldemokrata párt tagja.

— **Rettenetes esetről adnak hírt a varsói lapok.** Egy Blumstein nevű ember, ki Lodzban lakott, be lett sorozva a világháboru elején s ott hagyta feleségét kis lányával. Az asszony nagy nyomora miatt kénytelen volt Lodz-ból elköltözni, egy faluba ment lakni s férjéről semmiféle hírt nem kapott. A leány Varsóba ment, mesterséget tanult és mint munkásnő kereste kenyerét, amikor megismerkedett egy idősebb férfival, aki jó módú embernek adta ki magát és az ismeretségből nemsokára házasság lett. A fiatal asszony meghívta falun élő anyját magához, hogy bemutassa neki vejét. Amikor az asszony meglátta vejét, egy kiáltással elájult, mert a veje — eltűnt férje volt. A varsói rabbinátus s az ügyészség kezeiben van most az ügy.

— **Feldúlták a szaloniki zsidó temetőt.** Ismeretlen tettesek szombatról vasárnapra virradó éjszaka feldúlták a történelmi nevezetességű szaloniki-i zsidó temető egy részét, amely a híres Allatini család sírjait foglalta magában. A szentségtörők 67 sírkövet romboltak szét és a temető falának egy részét is lerombolták. A hitközség kérésére a rendőrség nyomozást indított meg, amely azonban eredménytelen maradt.

— **Harc a rituális vágatás ellen Bajorországban.** A bajor parlament alkotmány- és törvény előkészítő bizottsága a napokban tárgyalta a kormány által benyújtott vágatási törvénytervezetet, mely Bajorország területén megtiltja az élőállatoknak levágatását és a fogyasztásra szánt állatokat villamos áram segítségével szabad csak leölni. A bizottság, a benyújtott javaslatot szavazat többséggel elfogadta. A javaslat mellett szavaztak a szociáldemokraták is, jóllehet vezetőjük hangsúlyozta, hogy az országos párt ebben a kérdésben még nem foglalt állást. A későbbi tárgyalások folyamán a javaslatot odaadósították, hogy ez csak szarvas állatokra vonatkozik, míg az aprómarhák leölését egy későbbi végrehajtási utasítás fogja szabályozni. A törvényjavaslat szigorú szankciókat alkalmaz a vágatási tilalom áthágóival szemben, súlyos pénz és fogházbüntetéssel sújtja őket. A javaslat a legközelebbi napokban kerül a bajor törvényhozás elé, ahol előreláthatólag heves harcok fognak e kérdéssel kapcsolatban lefolyni. Az érdekelt zsidó hitközségek országsszerte óriási agitációt fejtenek ki a törvény elfogadása ellen és remélik, hogy a bajor parlament még sem fogja elfogadni, ezen humánus jelszavak mögé bújtatott, vallásellenes törvényjavaslatot. A bajor hitközségek a napokban rendkívüli gyűlést tartottak ez ügyben, melyen elhatározták, hogy a lelkesmereti és vallás szabadság megsértése ellen a végsőig fognak küzdeni és elvannak szánva arra is, hogy a törvény elfogadása esetén a központi kormányhoz fognak fordulni a törvény megsemmisítése érdekében és appellálni fognak az egész művelt világ közvéleményéhez.

— **Zsidó tanítás végett elítélték egy zsidó tanítónőt Oroszországban.** Moszkva febr. 2. (I.T.A.) Mira Goldberg — az ismert zsidó tanítónő, — a minski kommunista zsidó bíróság határozata alapján, a zsidó gyermekek vallásos tanításban való részesítése miatt 5 havi börtönbüntetésre ítéltetett.

— **Egy zsidó konzul előléptetése.** Riga febr. 2. (I.T.A.) A portugáli kormány, a zsidó Brackmant az eddigi tiszteletbeli konzult, Lettország főkonzuljává nevezte ki.

— **A haifai kikötői munkálatok előrehaladása.** Haifa febr. 3. (I.T.A.) A haifai kikötői munkálatok napról-napra a legszebb előrehaladást mutatják, ugyannyira, hogy ma már a hullámtörők magassága a 100 métert is meghaladja. Több mint 5000 cbm. követ használtak fel ezideig a kikötői munkálatokhoz.

— **A zsinagógák megsemmisítése Oroszországban.** Moszkva febr. 3. (I.T.A.) A legújabb hivatalos kimutatás alapján az elmúlt év második felében az orosz kormány parancsára 99 zsinagógát semmisített meg. Az 1928-as évben 59 templomtól fosztották meg a zsidóságot. Smolenszban és hozzá hasonló nagyvárosokban már egyetlen zsidó imaházat sem találhatunk.

— **Az arab vallomások érdekei.** Arab tanuvalomások alapján öt zsidó ellen megindították az eljárást azon a címen, hogy Bait Vegán zsidó elővárosában meggyilkoltak egy arabot. Camp vizsgálóbíró az eljárást január 9-én beszüntette, mert megállapítást nyert, hogy az arab tanuk tendenciózusan hazudtak s nyilvánvalóan összeesküdtek, hogy ártatlan embereket tönkretesznek.

— **Chaluc bevándorlás 1929 év második felében.** Jeruzsálem jan. 25. A hivatalos statisztikai adatok szerint a múlt év második felében, Dec. hó 15-ig összesen 1640 chalucbevándorló érkezett Palesztinába. Ezek közül 1310 (80 százalék) a mezőgazdaságban nyertek elhelyezést.

— **December hónapban 21 zsinagógát foglaltak le.** Moszkva jan. 25. (I.T.A.) Az Emess jelenti, hogy December hóban 21 zsinagógát foglaltak le és azokat munkásklubokká alakították át. Egmagába Hom városában 5 templomot és Umelánban 3-at zártak be. Újabb 14 templom elkobozási kérvény érkezett be a központi bizottsághoz, melyek január hóban lesznek megtárgyalva.

— **Halálozás.** Nagyvárad zsidó társadalmát súlyos csapás érte Breitter József elhalálozásával. A 84 éves korban elhunyt derék öreg ur a régi nagyváradi kereskedelmi gárdának minden tekintetben nagy tiszteletnek örvendő kimagasló tagja volt. Temetése szerdán délután 4 órakor ment végbe a zsidó társadalom osztatlan részvétele mellett, amidőn Fuchs Benjamin főrabbi magas szárnyalású beszédben méltatta az elhunyt egyéniségét és azon kapcsolatot, amelyet ily tradícióhú elődökre visszatekintő családtag a zsidóságban fenntartani és s kimélyíteni hivatott. Az elhunytban Dr. Bárdos Imre ügyvéd, a Keren Hajjeszod oradeai direktóriumának elnöke édes atyját, Fehér Dezső főszerkesztő pedig apósát gyászolja.

— **Egy zsidó hitközség ollenl per a Keren Hajjeszod miatt.** Plovdivból jelentik (Bulgaria) Rendkívül érdekes hadbírósi tárgyalás folytatódott le a napokban, Egy Allianc Izraelita iskolában alkalmazott tanítónő hazaárulásért feljelentette a helyi zsidó hitközséget, mert a hitközség budgetjéből a Keren Hajjeszod évi szubvenciót biztosított. A hadbírósi tárgyalás a helyi zsidóság nagy és élénk részvételével zajlott le. Az ügyész a vádbeszédben a cionizmus hívének vallotta magát és rámutatott arra a ragyogó teljesítményekre, melyeket a zsidóság a Keren Hajjeszod segítségével Palesztinában eddig végzett. Végül elejtette a vádat a vádlottakkal szemben. A hadbírósg rövid tanácskozás után a vádlottakat felmentette. Természetes, hogy az Allianc-beli tanítónő nem maradhatott tovább a városkában és rövidesen el is távozott onnan.

EGYESÜLETI HIREK.

— **Chámisa ászár bisvát ünnepe.** Chámisa ászár bisvát a fák újéve, az ereciszráeli zsidó kolonisták nagy tavaszi ünnepe. A váradi Brita Hámizráchi elhatározta, hogy méltó módon akarja megünnepelni a fák újévet, Chámisa ászár bisvát-ot. Az ünnepe f. hó 15-én este 9 órakor az orth. zsidó fiu gimnázium rajztermében lesz meg tartva, melyre a Cionista és Mizrachista ifjuságot, valamint az ifjuság kulturamunkáját támogató közönséget ez uton hívja meg a rendezőség. Műsoron szerepelnek több héber szavaltat, zene és ének számok stb. Az ünnepi beszédet Ráth Efrájim tartja. Az ünnepe teljes jövedelme a K.K.L.-Landau erdő javára lesz fordítva.

— **A szatmári Ceire Mizráchi Oneg Sábát estélye.** A kolozsvári Mizráchi Oneg Sábát rendezvényeihez hasonlóan, a satu-marei Mizráchi csoport is tervbevette ily irányu esték megrendezését. Az első előadást nagyszámu közönség előtt Dr. Steinberger Ernő tartotta meg. Mult hét péntek este pedig Dr. Klein Ernő érsekujvári főrabbi előadását, több mint 200 ember halgatta végig. E heti Oneg Sábát előadó: Dr. Jordán Viktor lesz, ki „A zsidóság helyzete a világháboru után és Palesztina felépítése“ címen tartja meg már előre is nagy érdeklődést kiváltó visszapillantó tanulmányát.

— **Szatmári Ceiroth Mizráchi teaestélye.** Az elmúlt hó 26-án vasárnap este tartotta a szatmári Ceiroth nagyszerű és változatos műsoru teaestjét, melyet a jelenlevő disztigvált közönség élénk tetszéssel fogadott. Klein Marcsa a Ceiroth elnökője szavaltával, Glück Klári és Glück Ica zsidó tánc számaikkal arattak hosszantartó tetszést. Vald József énekszámával, míg Bergfeld Izso zsidó kupléival nyerte meg a közönség szimpatiaját. Legkiemelkedőbb pontja az estnek Juszt Móse — az erdélyrészi Ceire Mizráchi executive elnökének — mesterien felépített beszéde volt, melynek kiváló gondolatai maradandó hatást váltottak ki a közönség köréből. A rendezés munkájánál dicséret teljesítményt végeztek Klein Marcsa, Klein Helén, Végh Sárika, Stern Berta, Stern Fridus, Weisz Babi, Grünfeld Margit, Berger Helén és Hirsch Eszti. Az est tiszta jövedelme a Keren Erec Jiszráel sel Hámizráchi alapra lett fordítva.

Oradeai Orth. Izr. Hitközség.

Felhívás.

Hitközségünk tagjait felkérjük, hogy az idei pászkaszükségletük előjegyzése céljából a hitközségi irodában (Str. Manastirei — Zárda u. 2.) február 14-ig jelentkezni sziveskedjenek. Minden előjegyzett kgr. pászka, illetőleg pászkaliszt után 15 lei előleg fizetendő.

A mai gazdasági viszonyok folytán, tekintettel a pászka előállítás költségeire, a hitközség az előjegyzéshez, illetőleg a leelőlegzéshez mérten fog pászkat előállítani, tehát mindenkinek érdekében áll, hogy jelen felhívásunknak pontosan eleget tegyen, annál is inkább, mert legelső sorban azok igénye lesz kielégítve, akik szükségletüket leelőlegzték.

Nyomatékosan figyelmeztetjük mindazokat, akik kedvezményre, vagy ingyen pászkára igényt tartanak, hogy okvetlenül jelentkezzenek, mert csakis azok fognak kedvezményben részesülni, akiknek igényjogosultsága, idejében megállapítva lett és akik a jelentkezést elmulasztották, semmilyen kedvezményt nem fognak kapni. Ort. Izr. Hitk. előljárásága.

Nagyjaink humora és szellemessége.

Jó szive van a szegénynek.

Pollák, váci főrabbinak „Tisbi“ című agadikus művében olvassuk a következő szellemes írásmagyarázatokat:

Mi értelme ennek a bibliai példabeszédnek: „Az ember vágya a jótékonykodás, de jobb a szegény ember, mint a hazug“

Ismeretes, hogy a szegény embernek jó szive van. Mindig fogadkozik, hogy ha megíti a főnyereményt, vagy Isten másképp vagyonhoz segíti, mindjárt az első pénzből templomot épít, jótékony intézményt alapít stb. De Isten a vesébe lát és tudja, hogy legtöbbször, ha csakugyan vagyonhoz jut az illető, nem tartja be a szavát. Azért inkább meg hagyja továbbra is szegény embernek. Ez az értelme a példabeszédnek: Az ember vágya, hogy jótékony lehessen (amíg nem teheti), de Isten előtt értékesebb, hogy szegény ember maradjon, sem hogy hazudjon (és kiderüljön, hogy mikor már teheti, sem teszi). Így legalább megmarad továbbra is a jámbor vágy.

A temető, mint nedves pince lakás.

Mikor a híres berlini bankár Menkus, már nagyon beteg volt, elküldte egyik rokonát a hitközségre, hogy érdeklődjék, fog-e helyet kaphatni a régi temetőben. A válasz úgy hangzott, hogy igen, dr. minthogy már csak néhány hely van, ára tizezermárka. „Menj vissza — szölt a bankár — a hitközséghez és mondd meg az uraknak, hogy tiszteltem őket, de egy külvárosi pincelakásért nem fizetek ilyen rengeteg bért“.

Bécsi zsidók és a rituális fürdő.

A visszatért kitértek felől intéztek kérdést egyszer a bécsi rabbihoz. Kötelező-e, hogy ilyenkor rituális fürdőt (mikveh) vegyenek, mint a prozeliták, vagy nem? Mire a rabbi így felelt:

— A Tóra vagy a talmud szerint nem volna kötelező. Mert a kitért tulajdonképpen nem szűnt meg zsidó lenni. A vilnai gaon szerint azonban kell ilyenkor is a rituális fürdő, mert gaj korszakában tréfli eledeleket élvezett. De ezt nem lehet itt Bécsben keresztülvinni. Mert akkor kénytelen volnék naponként rituális fürdőbe küldeni a hitközség összes elnökeit, előljáróit, vezetőit és legtöbb tagját.

A rapsici rabbi és egy kis leány.

A rapsici rabbi mesélte: Sohasem győzött le szóharcbarban senki, csak egyszer egy kis leánygyermek. Egy új kis faluban jártam, Záchovbán, tenyérnyi hely, pontosan tíz zsidó lakott benne és volt csinos kis templomuk és bekerített szép üres temetőjük. Az utcán találtam egy kis leánygyermeket és megkérdeztem tréfásan: „Vagy vagy! Vagy megmaradnak itt mind a tizen, ahány a templom minjához szükséges, akkor minek kell a temető? Ha meg meghal valaki a tíz közül, akkor nem lesz minjan, minek kell a templom?“ — Mire a kis leánygyermek huncutul felelt: „A temető csak az erre járó idegenek számára kell...“

Saagesz-Arje és a hitközségi tkonesz könyv.

A metzi hitközségben szokás volt, hogy mikor új rabbi választottak elébe tették a hitközség tkonesz-könyvét, hogy írjon beléje valami új előírást, amely aztán az ő nevéhez szokott fűződni, mint „az új rabbi rendelete“. Mikor a Saagesz-Arje (Oroszlán ordítása) nagy híri szerzőjét választották meg rabbinak és a metzike elébe tették a rendeletet tárt, a nagy gaon beleírta egymásután a tíz parancsolatot. „Ne lopj, Ne paráználkodj, Tarsd meg a szombatot, Tiszteld apádat és anyádat, stb.“ A metzike csodálkozva néztek reá. Hiszen ez benne van a Tórában? Amlre a nagy gaon így szólt hozzájuk: — Ugy látom itt Metzben csak arra helyeznek súlyt, ami a hitközség könyvébe van beleírva, míg azzal, ami a Tórában van, nem törődnek. Azért gondoltam, helyes lesz beleírni a tízparancsolatot a hitközségi rendeletnek könyvébe...

Igen, csak várj egy percig.

Két szegény zsidó beszélget.

— Nézd — mondja az egyik — az Uristen azt mondja magáról: „Enyém az ezüst, enyém az arany“ Ővé minden gazdagság. A zsolttár szerint pedig „ezer ezüst az Ő szemében egy nap“, tehát egy emberi élet egy perc csupán. Hát miért nem ad Isten egy percre ezüstöt meg aranyat? Hiszen az ember is ad a másiknak egy percre bármit, Isten pedig a Jóság és az Irgalom.

— Igazad van — feleli a másik — Isten is szívesen ad. De úgy tesz Ő is, mint az emberek. Azt mondja: Igen, csak várj egy percig.

A rabbi heszpedje, az istentelen embernél.

Egy kis hitközségben meghalt egy gazdag fuvar zsidó, aki sohasem tett jót senkivel. A rabbi nem akart gyászbeszédet (heszpedet) tartani, de kénytelen volt az örökösök terrorjának engedni és mégis beszélt. „Sohasem ejtett ki az ajkán profán szót a templomban!“ — mondotta nagy pátozzsal. A hívek csodálkoztak, hogy a rabbijuk ilyen istentelen embert dicsér. De a rabbi így felelt: „Szinigazat mondtam: Az elhunyt ugyanis soha életében nem volt a templomban“.

Zsidó tragikum.

Családi idill volt indulóban kikerestelkedett új gazdagéknál. Családi vacsorát rendeztek, amelyre ezúttal hivatalosak voltak a familia zsidó ágazatai is és elsősorban a nagypapa, akit már egyébként szívesebben láttak saját otthonában, mint az új villában. Behívják a gyerekeket is, az apróságok adjanak pacsit és köszönjenek szépen. De a kicsiny Pistuka nem akar parirozni. Végre anyja reaszól kedves szigorról: „Hát nem tudod mit kell mondani a nagypapának?“ — Pistuka pedig gyermeki naivsággal selypíti a választ: „Dehogyan isz nem tudom. Azt kell mondani: Bűdössz zidó!“

Ez azonban nem annyira zsidó humor, mint inkább, sajnos, zsidó tragikum.

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődőknek. A legutóbbi számainkban megjelent „Pesti nagyképűségek“, Ábrahám és az angyalok“ „Pesti csodabogarak“ című cikkeket lapunk kiváló munkatársa Leitner Zoltán írta.

Dr. F. M. címére. Efeimer dolog volna, ha Önnek nem is reflektálnánk támadására, mely a Magyar Szóban Dr. Fischer orsz. képviselő ellen megjelent. De az Ön deliriumos fajszeretetének megnyilvánulásait megtarthatná már magának.

Denunciálmus. Mi is ismerjük Zsolt Bélát. Amit Önök művelnek, az denuncionizmus. Érdekes egy kövér sólet. Minden belefér. A jó koser I(A)brahim mellé a kövér dísznocsülök. Zsolt nem érdemel támadást. Vagy mert tehetséges? Azért kell ráönteni egy kis magyar szószt? Lóth asszony mikor hátrafordult, só lett. Ebből származik a szó; sólet. Vagy másként írják? Van sovány sólet, kövér sólet, csólet, vagy sálet? Kedves magyar szó, hogy írják ezt? Ibrahim írja meg, Ibrahim a kommunikátor!... *Mult és Jövő*

BÁRMILYEN

RÖNKÖT

BÉRBEVÁGÁSRA

olcsón elvállalunk

Oradea, Str. 20 Aprilie 37. volt Stern fűrésztelep.
TELEFON: 9-93

Füchsi Testvérek Utóda k. r. t.
ORADEA

Asztali és fajorok legolcsóbb beszerzési forrása, valamint

PALESZTINAI (Rison Leclon) faj borokeredeti töltésű butélikában való egyedárusítása

כשר של פסח כשר של פסח

פּוּרִים שְׂפִיעֵלֵי

שׁוּעָנֶה הוּמָאָרִוּסִישֶׁ רֵאָלֶען הַיִּידֵעֵהֶרִיגֶע פֶּרֶדֶאָסֶסוֹנֶג אִין 6 אָקטֶען צו שְׂפִיעֵלֶן פֶּאָר

6-4 פֶּרֶדֶזֶאָנֶען פֶּרִיוו 100 קֶע — אָונֶד אָוּךְ נִישֶׁט הַיִּידֵעֵהֶרִיגֶע פֶּרֶדֶשִׁדֶענֶע פֶּרוּם שְׂפִיעֵלֵי צו גַּאנְצִיבִּילִיגֶע פֶּרִיווּען צו האַכֶּען בױ

Weisz Kálmán Purim

Munkacevo (Slovens.) Dankó G. 6.

פֶּרִיווּבִּלֶאָט גֶּרֶאָטִיוּ אָוּן פֶּרֶאָנְקָא.

M. ÁBRAHÁM kendőáru és szövőfonalak

nagyban és kicsinyben
Oradea, Piața Mihai Viteazul 5.

אָרְטֶה כֶּשֶׁר שֶׁל פֶּסַח

Ertesítem a n. é. közönséget, hogy módomban van a **husvét**

zsir és libabőr

szükségletét az elképzelhető **legolcsóbb** árban szállítani. Saját érdeke, hogy zirsztükségletét már most fedezze. **Viszonteladók**nak és **vendéglősök**nek nagy árkedvezmény.

FRIEDMANN SÁMUEL Oradea, Cuza Voda 6. sz.

10.000 lei 3 szóért.

A világhírű

BENZIT-SZAPPAN

kettős szennyoldó hatásánál fogva rövid idő alatt meghódította Európát. A Benzit, mely külföldi vegyész találmánya, minden szennyet, még zsírt, olajat is, fáradság nélkül kiold és amellettt ártalmas anyagokat nem tartalmaz.

Keresünk 3 olyan szót, mely mint reklámfelirat, bármely hirdetéshez alkalmazható legyen. Ebben a Benzit-szappan egy szónak számít.

Beküldési határidő 1930 márc. 20

Benzit-Concern

Vozérképviselote

Oradea, Str. Filipescu 23.

POSZTÓ ENGROS

Legolcsóbb bevásárlásiforrás

HAVAS & GRÜNFELD, ORADEA

Strada Avram Iancu 8

Kissinyben, eladás engros árakban
osakis készpénz ellenében.

Olcsó tűzifa

I. száraz cserhasáb . L. 390 || I. száraz bükkhasáb . L. 370

I. száraz gyertyánhas. L. 380 || I. száraz dorongfa . L. 330

Ezen árak méterenkint a telepen értendők

Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei

Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk
fa felvágott állapotban is kapható
Nagyplactér Közraktár mögött. Telefon 632

Egyesült Rum és Likörgyár R.-T.

Oradea, Str. Nicu Filipescu (Szarvassor) 7.

Mindenemű szeszes italok legolcsóbb beszerzési forrása
Fiókküzet: Piața M. Viteazul
Nagypiac-tér 11/a
Telefon: 16-48.

BRAUN ARNOLD Központi fűtés, vízvezeték és bádógos mester

CALEA VICTORIA 20.

Telefon: 5-57.

Allandó raktár mindenféle felszerelésekből.

Aki a paptamási

„LITHYNAI“

ásvány vizet issza

Annak gyomor, vese, epe

és hólyag **bántalm**

TELEFON: 176. Sohsem térnek **vissza**

KAPHATÓ MINDENÜTT

Főlerakat: Str. N. Filipescu (Szarvas-sor) 23.

ÉRLEMSZESÉDÉS. LÉGCSŐHURUT ellen 6-8 héten át minden étkezés után megiszunk egy decilitert a magas jódtartalmu Cigelkai „LAJOS“ vízből. **GYOMORÉGÉS, SAVTULTENGÉS és GYOMORÉKÉLY** ellen a jódos, sós hydrocarbonatos Cigelkai „ISTVÁN“ vízből. (Már egy deciliter István-vizjérgőten megszünteti a gyomorégést.) Váradon ugy a Cigelkai „LAJOS“, mint az „ISTVÁN“ gyógyvizek Janky Antal Utóda és Ifj. Popper előkelelő cégeknél kaphatók. Rendeléseket felvesz: Fischer Emil ügynökség, Telefon: 9-62. Főlerakat Cigelkai jódos gyógyforrások vezérképviselote.: Arineş, (Égerhát) Jud. Sălaj.

Hirdessen a „Népünk“-ben